

DOMOVINA

Oglasni:

Za 1 mm x 60 isseratnega stolpiča mali 80 vinarjev, uradni 1-20 K, poselano, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredo in petkih.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Šodna ulica 6. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva o. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Za celo „Domovino“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, četrtletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K. Petkova številka mesečno 1 K, četrtletno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Ob obletnici.

(Razmišljanje političnega kritika.)

V zadnji številki „Ljubljanskega Zvona“ je priobčil dr. Voj. Mole dvoje člankov našega znanca in prijatelja Alfreda Jensena, švedskega vseučiliškega profesorja, ki dobro pozna slovanske narode, njih kulturne in politične razmere. Bil je pred vojno tudi pri nas v Ljubljani, bil je znanec pesnika Aškerca in je prevedel Gunduličevega „Osmana“ na švedski jezik. Ni treba omenjati, da pozna dobro svoje sosedse Ruse, Poljake in Čehe. Zato so njegove besede tem bolj važne. Slovani se znamo boriti med seboj in proti sebi, a nikdar proti drugim. Zato smo v Evropi največji narod in najmanj pomenimo. Za lastno veliko državo nimamo smisla, najraje bi bili vsak zase in še tam neradi priznavamo vlado — vsak bi rad ukazoval, nihče ubogal. Po dveh letih obstoja naše narodne države se je pokazalo pri sedanjih volitvah, kako malo državnega duha je v našem narodu. Še predno je državljanski ponos zrastel, že so ga ubili razni agitatorji. Vemo, da je za državno misel treba mnogo časa, preden se utrdi, a pri nas gremo preko tega, ker poznamo samo pravice in se ne zavedamo dolžnosti. Čut državljanstva pa je čut odgovornosti do države.

Vsega tega nam manjka. Zato smo slabi. Veliki smo v vzdihovanju, a ne v dejanjih. Neki slovenski list je pisal, da komunisti niso tako nevarni, kakor izgledajo. Toda ravno njih veliko število kaže, kako malo smisla za državo je v naših vrstah. Po tem nas bo tudi sodil svet. Vemo, da mnogo komunističnih glasov ni bilo oddanih programno, ampak kar tako. Mnogi je rekel: to so oni, ki bodo delili... Kje, kaj, kdaj in kako — o tem ni vprašal. To je samo dokaz egoizma in nesmisla za red in za državo. Kajti mi bi hoteli pravice — in vemo, da pravic ni brez dolžnosti.

Zato nismo nikomur nevarni razven sami sebi. Ne kot Slovani ne kot Jugoslovani. Naša država je bila zgrajena na zavesti dolžnosti, na požrtvovalnosti, s tem bi tudi rastli vsi skupaj — a po dveh letih vidimo žalostne izpremembe.

Ko bi se pri nas ljudje tako zavedali svojih dolžnosti do države, kakor se zavedajo svojih pravic, bila bi Jugoslavija prva država na svetu. Volilni boj je pokazal, kako se vsi dobro zavedamo, da da živimo v svobodni državi, kako pa se malo zavedamo, kaj nam velela svobodna država. Nobena beseda ni bila dovolj podla, da bi je ne zalučili nasprotniku v obraz, nobena stvar ni bila tako sveta, da bi je ne ončastili, nobena zasluga ni bila tako visoka, da bi ne bili pljunili nanjo. Kako smo izgledali mi svobodni narod te dni pred Evropo? Saj ni bilo več poštenega človeka v Jugoslaviji! In še

več: tudi v državi ni bilo nič več dobrega. Vse je bilo za nič, vse pokvarjeno, vse zavoženo. Uboga država. In odrešniki so se javljali od vseh strani. Bože, kako so bili učenci! Posebno v kritiki svojih nasprotnikov.

Da, Jugoslavija je k nam prihajala, kakor svetla solnčna prikazen, kakor bela vila, vznešena boginja, domovina, svoboda in danes leži na tleh, kamor so jo vrgli njeni bivši častilci in vsak pijanec misli, da ima pravico pljuvati po njej. Ona ni več oltar, na katerem žrtvujemo svoja srca, ona je samo še žrtev, ki bi jo vsi radi izrabljali. Vsak hoče živeti od nje in imeti vse, kar si zaželi, nihče več neče služiti nji. Ker mislimo, da imamo samo pravice, a nič dolžnosti. Da, mi narod sužnjem in suženj med narodi smo mi, kakor je rekel Cankar o nas, kajti le svobodni človek lahko svobodno služi domovini, ker ve, da je v tej službi — svoboda.

Dve leti narodne države in kakšna izprememba. To kar smatrajo drugi narodi za svojo najvišjo misel: država domovina — to je nam nič. Glej Angleža, Amerikanca, Nemca, Italijana, Čeha. Ideja narodne države je sveta vsem od prvega do zadnjega državljana. Pri nas se ljudje igrajo za republiko in mislijo, da so s tem povedali bogve kaj velikega: oni vedo, da je to konec države, toda kaj država, pri nas je država vsak zase! Pripravljajo se protidržavne organizacije in nihče jih ne moti: celo zdihujejo, da še niso osvobojeni.

Zalostno je pogledati na ta zarod sedanjosti: suženj ne zna ceniti svobode in sedaj, ko je prost, bi najraje ubil svojega osvoboditelja. Po naših krajih slišiš besede, ki bi jih nikjer na svetu nihče ne izgovoril o svoji državi in govori se svobodno: onih poštenih je vedno manj in le redko se zgodi, da pošten državljani udari zabavljača po jeziku.

Denar bi grabili na kupe, a nikoli ne pomislimo, od kod naj vzame država: rekli so, da je naš ideal v trebuhu in to je resnica: poln žep in vina na mizo — to je ideal — če pa je treba plačati davek, je država stokrat prokleta.

Dala bi se pisati poglavja. A čemu? Za en kos egoizma bi prodali vso svojo preteklost in bodočnost! Kaj bo država! Samo kadar kdo odtrga od nas kje kak kos, vprašujemo: kje je... Ko bi vsaj na ta dan stopili pred zrcalo in si izprašali svojo vest

Na praznik ujedinjenja.

Na praznik narodnega ujedinjenja stoji pred nami naša ustavotvorna skupščina. Priznajmo, da bi bila izgledala drugače, ako bi se bila sestala ob prvem našem velikem prazniku — pred enim letom. Takrat vsakodnevne težave našega mladega državnega življenja še niso zastrnile pogleda na ono, kar je navzlic draginji, carini, korupciji, verižništvu, bedi nad vsem in glavno: naša država. Takrat bi se bil izvojeval boj čisto na podlagi ustavnega programa, ustava bi bila že davno gotovo deistvo in danes smo mogli imeti opravljene že tudi volitve za redni parlament pri katerih bi se bile lahko brez opasnosti izkresali socialni in gospodarski programi. V varnem okviru državne ustave bi bila legislativa

navzlic Radiču, komunistom in klerikalcem nadaljevala delo konstituante za notranjo ureditev Jugoslavije.

Danes ne bo šlo tako gladko. Toda oni, ki so morda na tihem pričakovali, da ne bo šlo, bodo razočarani. Oni, ki so špekulirali, da bo Jugoslavija razpadla v federalistično zvezo treh nedeljnih bratov, so slabo špekulirali. Ze se pojavljajo konture bloka, ki je pripravljen prevzeti na sebe odgovornost in delo za tako ustavo naše domovine, ki bo varovala edinstvo naroda in države in za vselej zajezila struje, ki se vjedajo v naše narodno telo.

V ravnokar končanem boju se je nahajala jugoslovanska demokracija v sredini koncentričnega ognja nasprotnikov. Od leve in desne so jo obsipali z najtežjimi izstrelki, v Sloveniji je morala braniti Srbe, v Srbiji zagovarjati Hrvate in Slovence, med Hrvati nastopati proti stoletnim plemenskim in državnim tradicijam. In vendar je častno obstala. Spasila je jugoslovansko misel kot delujočo parlamentarno silo in največ idejnega ter stvarnega gradiva prinaša seboj k gradbi Jugoslavije. Najnovejša poročila vedo povedati, da je navzlic visokemu valu plemenske reakcije in socialnega radi-

kalizma, ki je naravno butnil tudi ob meščanske demokratske vrste, ostala demokratska stranka tudi formalno, po številu najjačja jugoslovanska politična edinica. Naš narod srbskega, hrватkega in slovenskega imena si je ohranil v njej najjačjo braniteljico svoje največje ideje. Milorad Drašković je nedavno v Zagrebu spregovoril mirno in modro besedo: Naše države nismo ustvarili mi, pa jo tudi mi nimamo pravice rušiti. Jugoslavija ni od včeraj, ni z dovoljenjem ne gospoda Korošca, ne Radiča, ne Davidovića, ne Pribečevića, ne Žerjava. Jugoslavija je po sto in stoletni borbi in zaslugi naroda, je produkt zgodovinskega razvoja in noben izid volilne borbe je ne more in ne sme razrušiti. Zato se ne boji ne svojih komunistov, ne svojih Radičev. Zato delo in uspeh jugoslovanske demokracije ne more prenehati, ker ne preneha velika tvorna sila njenega nacionalnega programa.

To spoznanje nam stopa na praznik našega ujedinjenja še jasneje pred oči. Z nezmanjšanim optimizmom pričakujemo delovanja naše konstituante, globoko uverjeni, da je ta sila, ki bi mogla z njenega krova spustiti zastavo narodnega in državnega edinstva.

Celokupni rezultat volitev v ustavotvorno skupščino.

Uradne številke sicer še niso znane, vendar se da po naših zanesljivih privatnih informacijah že sestaviti celokupna točna slika ustavotvorne skupščine. Število poslancev, ki so jih dobile posamezne stranke, se morda po uradni ugotovitvi volilnih rezultatov še spremeni pri eni ali drugi skupini za en ali dva mandata, vendar na številno razmerje med strankami to ne more vplivati.

Od 419 mandatov ustavotvorne skupščine jih imajo:

Demokratska stranka	96
Srbska radikalna stranka	95
Radičeva seljačka stranka	46
Komunistična stranka Jugoslavije	51
Grupa samostojnih kmečkih organizacij (srbska zemljoradniška, bosanski demokratski težački savez in slovenska SKS)	42
Jugoslovanska muslimanska organizacija	28
Grupa klerikalnih strank (SLS, hrvatska pučka stranka)	24
Jugosl. soc.-dem. skupina (slovenski, hrvatski in srbski soc.-dem.)	10
Hrvatska težačka stranka (zajedničarska)	6
Hrvatska Zajednica	5
Bunjevci	4
Radičevski disidenti (Hrvoj)	4
Srbska republikanska stranka	3
Slov. nar.-soc. stranka	2
Frankovci	1
Stojan Ribarac	1
Dr. Ante Trumbić	1

Srbija.

Srbija, ki je razdeljena skupaj z Makedonijo in takozvanimi novimi črnogorskimi kraji, v 29 volilnih okrožjih ima 158 mandatov. Od teh so jih dobili:

Demokrati	56
Radikalci	52
Komunisti	28
Zemljoradnici (kmetje)	16
Muslimani	3
Republikanci	2
Ribarac	1

Dalmacija.

V Dalmaciji, kjer je volilo le eno volilno okrožje (drugo je od Italijanov zasedeno) so dobili od 11 mandatov:

Samostojni kmetje (težačka stranka)	3
Klerikalci	3
Demokrati	1
Srbski radikalci	1
Komunisti	1
Hrvatski zajedničarji	1
Izvenstrankarska grupa	1
Izvoljeni so med drugim dr. Krstelj, deželni predsednik (dem.), Ljuba Jovanović (bivši srbski minister; rad.), minister Drinković (zaj.), dr. Trumbić (izvenstr.) in znani avstrijski dr. Dulibić (klerikalec).	

Bosna in Hercegovina

Bosna in Hercegovina imata v 6 volilnih okrožjih 63 mandatov, ki so razdeljeni tako-le:

Demokrati	3
Demokratski kmetje (težački savez)	11

Radikalci	12
Muslimani	25
Hrvatska (zajedničarska) te- žačka stranka	6
Komunisti	3
Klerikalci	3

Vojvodina.

Vojvodina (Bačka in Banat) ima v 5 volilnih okrožjih 44 mandatov, ki so razdeljeni tako-le:

Demokrati	10
Radikalci	22
Bunjevci	4
Soc.-dem.	3
Seljačka stranka	3
Komunisti	2

Crna gora.

Crna gora tvori zase eno volilno okrožje ter ima 10 mandatov. Razdeljeni so tako:

Demokrati	4
Komunisti	4
Radikalci	1
Republikanci	1

Hrvatska in Slavonija.

Hrvatska in Slavonija ima v 9 volilnih okrožjih 93 mandatov, ki so razdeljeni tako-le:

Demokrati	19
Radikalci	7
Radičevci	46
Komunisti	7
Zajedničarji	4
Radičevski disidenti	4

Klerikalci	3
Zemljoradniki	3
Soc.-dem.	1
Frankovci	1

Pregled mandatov po strankah in po pokrajinah.

Demokratska stranka ima 56 mandatov v Srbiji, 19 na Hrvatskem, 10 v Vojvodini, 4 v Crni gori, po 3 v Bosni in v Sloveniji, 1 v Dalmaciji.

Radikalna stranka ima 52 mandatov v Srbiji, 22 v Vojvodini, 12 v Bosni, 7 na Hrvatskem, po enega v Dalmaciji in Crni gori.

Komunistična stranka ima 28 mandatov v Srbiji, 7 na Hrvatskem, 6 v Sloveniji, 4 v Crni gori, 3 v Bosni, 2 v Vojvodini in 1 v Dalmaciji.

Kmetijske stranke imajo 16 mandatov v Srbiji, 11 v Bosni, 8 v Sloveniji, po 3 v Vojvodini in v Dalmaciji, 1 na Hrvatskem.

Muslimanska stranka ima 25 mandatov v Bosni in 3 mandate v Makedoniji.

Klerikalna stranka ima 15 mandatov v Sloveniji, po 3 na Hrvatskem, v Bosni in v Dalmaciji.

Srbska republikanska stranka ima 2 mandata v Srbiji, 1 v Crni gori.

Socialni demokratje imajo 6 mandatov v Sloveniji, 3 v Vojvodini, 1 na Hrvatskem.

tudi ne namerava izvajati, se smatra, da je oddvojeno mišljenje, ki ga je danes podal le teoretičnega značaja. Prihodnja seja ministrskega sveta, na kateri se bo nadaljevala razprava o ustavnem načrtu, se vrši zaradi državnega praznika šele v četrtek. Posebni ministrski komite izdeluje tudi načrt poslovnika za konstituantno, ki bo tako sestavljen, da bo omogočal ekspeditivno delo ustavotvorne skupščine.

Otvoritev ustavotvorne skupščine.

Beograd, 30. novembra. (Izv.) Ustavotvorna skupščina se sestane 12. decembra. Kot starostni predsednik jo bo otvoril najbrž Nikola Pašić, ki je, kolikor je danes znano, najstarejši poslanec (preko 80 let). Po izvršeni verifikaciji se bo izvršilo konstituiranje, in bo za predsednika izbran ali radikalec ali demokrat. Nato bo sledila svečana otvoritev s prestolnim govorom, ki bo ustavotvorni skupščini priporočil ustavni načrt, katerega izdeluje vlada. Negotovo je še, ali bo konstituenta odgovorila na prestolni govor s posebno adresom. Smatra se, da ne, že iz praktičnega razloga, da se pričetek ustavodajnega dela ne zavleče. Prvo opravilo konstituante bo sprejetje posebnega poslovnika, ki ga takisto predloži vlada. Do tistega časa bo veljal poslovni red bivšega Narodnega predstavništva. Ustavni načrt bo izročen posebnemu širšemu parlamentarnemu odboru, ki se bo za posredne oddelke ustave po potrebi delil v pododboje. V političnih krogih se razpravlja tudi o tem, ali ne bodo razne razdirajoče skupine onemogočale rednega delovanja ustavotvorne skupščine. Splošno se pričakuje, da se bodo tudi Radičevci in komunisti podvrgli običajnim parlamentarnim načelom. V nasprotnem slučaju in pa, ako bi se pokazalo, da na podlagi sedanjih sestave ustavotvorne skupščine ni mogoče priti do pozitivnih rezultatov v ustavodajnem delu, bi se morale razpisati nove volitve.

Italija proti D'Annunziju.

Rim, 30. novembra. Vlada je odločila, da podvzame proti d'Annunziju odločne korake. Prvo bo poskusila na lep način, ali ako zadene na odpor, tedaj bo posegla po skrajnih sredstvih in najprej razglasila popolno blokado nad Reko in okolico. V ta namen se vrši že v Istri in okolici Reke koncentracija najodličnejših italijanskih trup, ki so pripravljene na definitivno akcijo.

Trst, 30. novembra. Danes so na eni transportni ladji v spremstvu dveh torpiljerov odpuli iz tukajšnje luke večji oddelki italijanske vojske, da po večajo posadko na otoku Krku in Rabu. Poveljnikom na Krku in Rabu so izdana od generala Caviglia navodila, da se morata v vsakem slučaju podvreči odločbam rimske vlade in zadržati vsako vmešavanje nepoklicanih v začasno upravo.

Irska zarota na Angleškem.

London, 30. novembra. Policija je zaplenila načrte za nameravano teroristično akcijo sinfajnovcev. Kakor poroča „Evening Standard“, so sinfajnovci nameravali napasti razne ministrov in njihovih rodbin, tudi na Angleškem prebivajoče družine onih policistov, ki služujejo na Irskem. V maščevanje za uspešen boj proti vstaškemu gibanju na Irskem so sinfajnovci nameravali požigati hiše v Angliji. Radi požarov v Liverpoolu in Londonu so vsa mesta, ki so najbolj ogrožena, od sobote dalje zastražena. Vlada je napravila energične korake, da bi preprečila pobeg požigalcev iz Anglije. Vse angleške in irske luke so strogo zastražene. Deslej se je že posrečilo več udeležencev požiga v Liverpoolu aretirati, ko so se hoteli z ladjo vrniti na Irsko. Vendar se je že več zločincem posrečilo pobegniti.

Dopisi.

Iz Mokronoga. Župnik Bukovitz v Mokronogu je napravil bukav »vica«. Neka gospa mu je dala za dve maši 20 K za nekega rajnega. 19. t. m. pa ji je poslal denar nazaj zato, ker njeni sinovi pravijo, da nočejo voliti s klerikalno stranko. V »Domoljubu« je klerikalna stranka odkrito izjavila, da so bili klerikalci dobri patrijoti v Avstriji. To jim verjamemo. Tudi župnik Bukowitz je bil dober Avstrijec. Vsakomur pa je jasno, da noben avstrijski patrijot sedaj ni in ne more biti dober Jugoslovčan. Ali je tukaj občutljivo srce župnika Bukowitza tako hudo zadeto, da so ga volitve in popolna propast klerikalcev zmešala?

Iz Šent Janža na Dolenjskem. Vse kar leze in gre so klerikalci opregli v svoj politični voz pred volitvami. Pretečeno nedeljo je šel župnik Bajc držat klerikalen shod v Leskovcu pri Krškem. Tam je točil solze za Ferdinandom in Zofio in poveličal Šusteršiča. Doma pa je poslal na volilni shod v podružnico na Kal svojega strica, starega vpokojenega župnika. Iz podružnične maše je napravil stric pravcati shod. Na prižnici je agitiral za klerikalno stranko s tako vneto, da je bil kar smrkav. Političnega navdušenja tudi pred oltarjem ni mogel ukrotiti ubogi stari župnik. Ker je bilo ljudem tega preveč, so mu začeli glasno ugovarjati; nastal je velik trušč, kakor je to pač običaj na shodih, kjer niso navzoči samo pristaši ene stranke. Če bi nastopil Kristus na tem shodu v cerkvi na Kalu, to bi padalo po župnikovem hrbtu!

Iz Stražišča pri Kranju se nam od druge strani poroča, da je zadeva glede lova v tej občini nekoliko drugačna, kakor je bilo to poročano v eni zadnjih števil. Tudi se zatrjuje, da občina ni bila oškodovana. Ko bomo dobili obljubljene tozadevne razloge, bomo o stvari še izpregovorili.

Gospodarstvo.

— Poročilo z žitnega tržišča. V Vojvodini je sicer povpraševanje po žitu precej ponehalo, vendar pa so cene stalno visoke. Sedaj pred božičem je tendenca v pšenici in moki trdna. Izvoz stagnira zaradi pomanjkanja vagonov in nizkega stanja plovnih rek, zlasti pa zaradi visokih cen in kurzov deviz na svetovnem tržišču. Pšenica stane 930 do 950 K. Glede koruze je povpraševanje zlasti živahno po činkvintinu, ki se kupuje na račun domačih mlinov. Cena je: koruza (stara) s 6 % primesi 350—390 K, defektna 320 kron, popolnoma defektna 250—320 kron. Činkvantin v zrnju 460 K, v storžih 340—350 K; bela letošnja koruza v zrnju 400 K. — V Novem Sadu cena pšenice naglo narašča ter znaša 990—1000 K. Oves notira 300 K.

— Cena štajerskih jabolk v Nemčiji. Radi nizkega stanja nemške marke je Nemčija, glavno Berlin, nakupila na Štajerskem okoli 2000 vagonov jabolk. Tudi Hamburg je močno založen s štajerskim sadjem. Cene štajerskih jabolk so per libra Mk 1-30 do 1-40. Izvoz štajerskih jabolk na Holandsko se ni posrečil in je bilo sadje reeksportirano v Nemčijo. Vzrok leži v dobri holandski valuti.

— Občinski svet v Subotici je sklenil ustanoviti mestno hranilnico, ki bo vodila vse transakcije občine. Subotička občina je po teritoriju največja v Jugoslaviji in ena najbogatejših. Mesto je lastnik okoli 10 tisoč jutrov jako rodovitne zemlje in pa jezera Palič, kjer ima mesto ribolov in kopalnice.

Demisija vlade.

Politične kombinacije. „Ustava“ bo tekom enega meseca sprejeta.

BEOGRAD, 30. novembra. (Izv.) Čim bodo ugotovljeni definitivni rezultati volitev za ustavotvorno skupščino, poda sedanja vlada ostavko. Pričakuje se, da bo ministrski predsednik Vesnić že tekom jutrišnjega dne zaprosil za avdijenco pri regentu. Pooblastilo kabineta za ta korak že ima.

Po ostavki kabineta bo regent poklical k sebi voditelje v ministrskem svetu zastopanih strank, da jih vpraša za njihovo mnenje.

Kakor izgleda, bo dr. Vesnić znova poverjena sestava kabineta, v katerega bodo vstopile vse doseđane stranke, morda z edino izjemo Hrvatske zajednice, ki je pri volitvah popolnoma propadla, tako da bo ostalo ministrstvo v bistvu tudi glede oseb zaenkrat neizpremenjeno. Novi kabinet dobi od krone pooblastilo, da predloži ustavotvorni skupščini načrt ustave, kakor je bil odnosno bo še sprejet v sedaj se vršечih ministrskih sejah.

Nova skupina kmetijskih poslancev bo pozvana, da na programu tega ustavnega načrta vstopi v vlado. Računa se, da bo na to pristala. V tem slučaju vstopi v kabinet gosp. Avramović ali minister n. r. Jovan

Jovanović, namesto dr. Kovačevića ali dr. Drinkovića.

Kakor se v političnih krogih govori, bo dr. Vesnić predložil tudi Radičevi stranki, da akceptira vladni ustavni načrt in vstopi v vlado. Smatra se, da bo Radič odklonil. Vesti, ki se širijo od izvestne strani, da Radičeva stranka sploh ne pride v ustavotvorno skupščino, pa nikakor niso točne. Poročila iz radičevskih krogov marveč pravijo, da se bodo tudi Radičevci udeležili ustavodajnega dela.

Nova Vesničeva vlada bi ostala na krmilu do momenta, ko bo ustava v konstituenti sprejeta. Šele nato bi se izvršila temeljita sprememba vlade na podlagi eventualnih novih kombinacij med strankami. Kot najresnejša kombinacija prihaja v prvi vrsti v poštev koalicija med demokratami, radikalci in seljaki.

Računa se, da bo ustava najpozneje do konca meseca januarja pod streho. Ustavotvorna skupščina bi potem kot zakonodajni parlament nadaljevala svoje delo. Poleg nje pa bi se že uveljavil senat (ako bo sprejet dvodomni sistem) za katerega bi se v februarju ali marcu vršile volitve.

Vladni načrt o razdelitvi pokrajin in o avtonomiji.

Beograd, Zagreb, Ljubljana slobodna mesta

BEOGRAD, 30. novembra. (Izv.) Ministrski svet je v svoji današnji seji razpravljajal o onih točkah ustavnega načrta, ki govorijo o razdelitvi države v oblasti in o obsegu pokrajinske avtonomije. Sprejeto je bilo načelo, da smejo obsegati oblasti (pokrajine) teritorije z najmanj 200.000 in največ 600.000 prebivalcev. Beograd, Zagreb in Ljubljana bodo imeli kot prestolna in slobodna mesta posebno široke kompetence. Izjemoma bodo pokrajine v katerih se nahajajo ta tri slobodna mesta, smeje obsegati teritorij do

800.000 prebivalcev. Glede kompetence pokrajinskih oblasti se je sprejelo načelo dekoncentracije, odklonilo pa načelo avtonomije v smislu zajedničarskega in klerikalnega programa. Pokrajinski zbori bodo imeli torej predvsem gospodarski delokrog. Minister Korošec je oddvojil svoje mišljenje. Ker pa bo vlada ustavni načrt predložila kot svoj predlog ustavotvorni skupščini in ga solidarno zastopala in ker gosp. Korošec iz današnjega sklepa ministrskega sveta ni izvajal nikakih konsekvenc ter jih, kakor izgleda,

= **Vprašanje južne železnice.** V Parizu se prično v kratkem pogajanja med družbo Južne železnice in našimi delegati glede bodoče usode Južne železnice, v kolikor ta teče po ozemlju naše kraljevine. Kot naša delegata odideta v Pariz Gjorgje Djurić in Ranišav Avramović.

= **Direkten promet z Bolgarijo.** Po dogovoru z Bolgarijo se otvori med Jugoslavijo in Bolgarijo direkten blagovni promet brez prekladanja na obmejni postaji v Caribrodu.

= **Oproščenje od luksuzne takse.** Od plačanja 10% luksuzne takse so oproščeni sledeči predmeti: sešite bombaževе pletene tkanine (srajce), eternit, Bergmannove izolatorne cevi, kapsli za lovske puške, trakovi za pisalne stroje, gaz in obveze iz bombaževine, papirnate vreče do teže 25 kg, trst vsake vrste, medeni uteži, ves šolski pisalni in risalni material izvzemši monopolizirane predmete, leseni gumbi, kirurški in drugi instrumenti in aparati, škatle iz kartona, lekarniške lončke, če jih uvažajo lekarnarji in drogeristi, trakovi za čevlje, patroni za slikarje, krtače za zobe, razni gumbi iz stekla, porcelana, kosti, cinka, medeninasti izdelki zatehnične, gradbene in obrtniške potrebe, predmeti za uniforme, trakovi za moške klobuke, če jih uvažajo tvorničarji klobukov, krojaški material (razne zaponke itd. iz železa ali jekla) za moške in ženske obleke. — Pri uvozu takih predmetov se plača torej samo uvozna carina in davek na poslovni obrt (enkratni znesek carine) brez luksuzne takse.

= **Nacionalizacija premogovnikov.** »Banovina«, delniška družba za montansko industrijo, ki je bila poprej v madžarskih rokah in že od leta 1914. v likvidaciji, se bo sedaj nacionalizirala in se baviła z eksploatacijo premogovnikov. Društvo ima velike premogovnike pri Glini in Petrinju, kjer ima premog do 4400 kalorij.

= **Državni boni se izplačajo.** Uradno se javlja: Godstotni državni boni v kronah in dinarjih, ki se morajo izplačati ta mesec, se bodo izplačali vsem onim, ki bodo to zahtevali. Finančne oblasti bodo v tem zmislu postopale. Od patriotizma naših državljanov se pričakuje, da bodo rok podaljšali. resenti se opozarjajo na razglas delegacije ministrstva financ v Ljubljani št. 3136/Val. v »Uradnem listu« o izžrebanju 4%nega prioriteta posojila lokalne železnice Ljubljana—Kamnik.

= **Kanadska pšenica v juoostaviji.** Kmetijsko ministrstvo je pretečeno leto nabavilo in razdelilo med ljudstvo za setev v nekaterih pokrajinah Srbije takomenovano kanadsko pšenico. V moravski dolini se je dosegel naslednji rezultat: Tisti, ki so sejali jeseni, so malo pridelali, približno kakor pri domači pšenici; oni pa, ki so sejali v februarju in marcu, so imeli dva- do trikrat toliko pridelka kakor pri jesenski setvi. Kruh iz te pšenice je sladkejši in okusnejši in moka upija več vode kakor naša pšenica. Posebnost je, da zrno ne gre zlepa iz svoje lupine ter se težko omlati brez parne mlatilnice.

Politični pregled.

Volitve v ustavotvorno skupščino so torej končane in pri nas na Slovenskem pomenijo

popoln polom klerikalizma

in to je največje iznenadenje, ki so ga volitve prinesle. Klerikalci so imeli na Slovenskem veliko večino, odkar Slovenci politično živimo in dr. Korošec se je še pred par dnevi, ko je odhajal iz Beograda, bahal, da dobi njegova stranka na Slovenskem osemdeset odstotkov oddanih glasov, dobila jih je pa samo — dobro tretjino! Demokratska stranka dobi samo tri poslance, ker je pač večji del naprednih kmetov glasoval za kandidate Samostojne kme-

tijske stranke. V vsej državi je najmočnejša demokratska stranka s 45 poslanci, za njo pa pride takoj radikalna stranka s 44 poslanci. Klerikalci so dobili v vsej državi nekaj čez dvajset poslancev, samostojni kmetje na Slovenskem, v Srbiji in Bosni pa okoli 40 poslancev. Okoli 60 poslancev so dobili komunisti in socialisti, ker se je mnogo nezavednih ljudi dalo zapeljati od praznih obljub komunistov, ki so obljubljali nebesa že na tem svetu. Čas bo že ozdravil te nerazsodni ljudi in zato ni pripisovati volilnemu uspehu komunistov posebne pomena. V splošnem je izid volitev tak, da imajo veliko večino stranke, ki so za močno, edinstveno državo in s tem je položen državni trden temelj. Zato smo z izidom volitev lahko zadovoljni, posebno, ker so bili ravno na Slovenskem klerikalci tako močno poraženi, da je upravičeno upanje, da si nikdar več ne bodo opomogli, temveč bodo delili usodo svoje nekdanje zaščitnice Avstrije, ki so ji zvesto služili do njenega propada. Volitve so se izvršile povsod v miru in redu, samo v Kolašinu v Črni gori je prišlo do manjše rabuke s privrženci bivšega kralja Nikolaja. Tako je šel po vodi tudi up naših zunanjih sovražnikov, da pride v Jugoslaviji povodom volitev do večjih nemirov in neredov.

Po podpisu rapalske pogodbe je nastalo

med nami in Italijo novo razmerje,

po določitvi se imajo rešiti še razna politična in gospodarska vprašanja in upati je, da bo naša vlada vsaj pri teh pogajanjih z vso odločnostjo zastopala naše koristi in čuvala ugled naše države. Italijani baje nameravajo zahtevati celo to od nas, da naša sodišča ne bi sodila italijanskih državljanov na našem ozemlju, temveč da bi sodili — italijanski konzulati. Ta zahteva je tako predrzna, da se naša vlada niti v razgovor o tem ne sme spuščati, ker bi se že s tem preveč ponižala. Pogajanja se morejo vršiti samo na podlagi popolne ravnopravnosti, ker Jugoslavija ni nikakršna Turčija, temveč najmanj tako kulturna država kot Italija in na našem ozemlju bodo sodila samo naša sodišča, italijanski konzulati naj pa imajo samo oni delokrog, ki je v mednarodnem življenju v navadi. Razmere so nas prisile, da smo morali privoliti v italijanske mejne zahteve, nobena reč nas pa ne more prisiliti v to, da bi dovolili Italijanom kakršnešibodi izjemne pravice na našem lastnem ozemlju. To bodo menda sprevideli tudi Italijani, ki so jim urejeni trgovski odnosaži z našo državo ravno tako, ali pa še bolj potrebni kot nam urejeni trgovski odnosaži z Italijo. Italijani bodo pač poskušali dobiti čim več od nas, zato pa bomo tudi mi poskušali, dobiti čim več od njih!

Pri našem južnem sosedu Grčiji postajajo

razmere vedno bolj zamotane

in zdi se, da bo Grčija morala drago plačati svojo trmo, da mora imeti ravno prijatelja Nemčije Konstantina za kralja. Ententa je Grčijo bogato nagradila za njen pristop v protinemško zvezo in ji je prisodila ozemlja, ki jih Grčija po pravici ne bi smela dobiti. Grčija je silno povečana na račun Turčije, Bolgarske in deloma tudi Jugoslavije. Sedaj pa pravi ententa, da bo — ako se Konstantin vrne na prestol — spremenila določbe mirovne pogodbe na škodo Grčije in v korist njenih sosedov, med njimi tudi naše države.

Novosti.

* **Ločitev zakona ali kako so klerikalci podpirali prešestvovanje.** Piše se nam: Ko sem bil v novomeški ječi zaprt v začetku svetovne vojne, ker me je denunciral katoliški župnik, je bil istočasno v zaporu neki mož iz novomeške okolice, ki smo mu rekli Amerikanec. Bil je prišel iz Amerike in si je kupil posestvo in se poročil. Žena pa ga je varala s hlapcem. Ko se je v Sarajevu zgodil atentat, je rekel baje Amerikanec: »Prav je, zdaj naj pa še starega, potem bo tako kakor v Ameriki«. To je zvedela žena klerikalka in ga je ovadila, da bi se ga znebila in nemoteno živela s hlapcem. Ta Amerikanec je bil napreden, pošten človek, zato ga vaški klerikalci niso mogli in so prisegali, da je te besede govoril v gostilni. Amerikanec je trdil, da je bil vinjen: obsojen je bil vključ temu. Nam je večkrat tožil, da ga to najbolj boli, da ga je lastna žena iz političnega sovraštva naznanila, in sicer zato, da bi se doma nemoteno vlačila z drugim. In klerikalci, ki so za vse vedeli, so podpirali prešestvovanje, ubogi mož pa je moral zaradi njih denunciacije sedeti v ječi. To je poštenost klerikalnih sosedov.

Sramota je za kulturne Slovence, o katerih trdi »Slovenec«, »Domoljub« in »Večerni list«, da prednjačijo »balkanskim« Srbom, da se med nami dobe ljudje, ki se spozabijo tako daleč, da branijo propalico Šusteršiča. To je storil župnik Bajec iz St. Janža v nedeljo 21. t. m. na klerikalnem shodu v Leskovcu pri Krškem. Bratje Srbi nimajo izdajalcev kakršne je Šusteršič, pa tudi duhovnov nimajo takih, ki bi ga zagovarjali in poveljali. Kmetje, če se Vam toži za Šusteršičem, le s klerikalci!

* **Klerikalni poraz pri volitvah** je popoln. Bili so prepričani, da dobijo na Slovenskem 80 odstotkov glasov in blizu trideset poslancev, tako, da bi imeli skupno s hrvatskimi klerikalci okoli 50 poslancev. Pa so šli vsi ti upi po vodi! Slovenskih in hrvatskih klerikalnih poslancev skupaj bo samo 24! To je res malo za stranko, ki se je tako repenčila, kakor bi bilo vsaj pol Jugoslavije v njenem taboru.

* **Najmočnejša stranka** v ustavotvorni skupščini bodo demokrati in proti njim se ne bo moglo vladati. S svojimi 96 poslanci je demokratska stranka tako močna, da bo ona jedro ustavotvorne skupščine, okoli katerega se zbirajo druge, njeje sorodne stranke.

* **Sijajni dovtip.** Ali ste še videli zločinca, ki po izvršenem hudodelstvu stopi pred zrcalo ter v dopadanju na tem, kar je izvršil, deklamira sebi lepo pridigo o nemoralnosti svojega čina? Če še ne, potem preberite sledečo notico »Večernega lista«: »Kaj hočemo? vprašuje pametno neki list po miru v St. Margheriti. Upirati se ali psovati in napadati, koga in zakaj? Da bodo zopet kričali nad nas in napadali našo državo? Ker je bila država ranjena v St. Margheriti, naj vlivamo v rano še žolča? To bi ne bil patriotizem, ampak bedarija, ki se z njo okoristijo vsi, ki željo naši državi slabo.«

* **Pri volitvah** v ljubljansko-novomeškem volilnem okrožju so komunisti najbolje odrezali. Pri njih pride en poslanec že na 3047 volilcev. Samostojni imajo poslanca na 3910 glasov, JDS na 4500, SLS na 4711, socialni demokrati pa na 7134 tudi samo enega. Iz tega je razvidno, da sedanji proporen volilni sistem ni baš pravičen. Posamezne stranke niso dobile tistega zastopstva, ki bi jim šlo po številu oddanih glasov. Mnogo je odvisno od slučaja, koliko dobi kaka stranka poslancev. Vsekakor je potrebno, da se tudi pri

nas vpelje drugo in tretje štetje ostankov, kakor je to na Češkem.

* **Iz Trbovelj nam pišejo:** Tako pa še nikoli niso pogoreli pri nas klerikalci kakor to pot. Namesto 900 glasov, katere so imeli že takorekoč v volilni skrinjici, so jim komisijske naštele le 290 kroglic na vseh štirih trboveljskih voliščih. To je bil hud udarec v očigled tolikim shodom; sam dr. Gosar je bil tukaj — sam deželni auto je vozil v Trbovlje razne govornike iz Ljubljane. Priduševanje župnika Časla čez vse, kar ni črnega, ni pomagalo. »Brezverci« so zmagali. Samostojna si je priborila skoraj brez agitacije zadnji teden 67 glasov. JDS. je računala na 120 glasov in v resnici dobila 123 glasov. Naši možje so ostali zvesti svoji stranki. Celoten izid je sledeči: SLS. 290 (strašno nazadovala), NSS. 42, JDS. 123 (narastla), JSDS. 418 (strašno padla), SKS. 67, Prekmurska 17, Komun. 1893. S komunisti je volilo tudi mnogo klerikalnih delavcev, ki so zastoj popivali v društvenem domu.

* **Kako je glasoval Matko Laginja.** Tudi dr. Matko Laginja se je podal v nedeljo na svoje volišče v Račičevi ulici v Zagrebu, kjer je stanoval, predno je postal ban. Ko je prišel v glasovalno vorano, je hodil gor in dol po dvorani. Nekaj je mrmral in nikogar ni pogledal. »Ali se tukaj glasuje?« »Da, tukaj se glasuje.« — »A, prosim vas, sem-li sploh vpisan v volilnem imeniku?« Ko so mu predsednik in člani volilnega odbora to potrdili, rekel je Laginja: »Ah, prosim vas, jaz sem vpisan v imenik kot dr. Matko Laginja, odvetnik, a to ni točno. Jaz sem dr. Matko Laginja, hrvatski ban!« In dr. Laginja je zahteval, da se v zapisniku konstatira, da on ni odvetnik, ampak hrvatski ban.

* **Roparski napad.** V Gaberjih pri Celju so našli v soboto mehanika Plahuta vsega krvavega in nezavestnega v njegovem stanovanju. Krvavo kladivo je ležalo na tleh, tudi nekaj srebrnih kron, denarnice pa ni bilo nikjer. Domneva se, da se je napadalec po dnevu skril v Plahutovi sobi ter ga napadel, ko se je mehanik ponoči vrnil domov. Policija zasleduje zločinca. Plahuta leži še vedno brez zavesti v celjski bolnici.

* **Album za propagando.** V umetniškem odeljenju ministrstva prosvete se razpravlja o predlogu glede izdaje albuma za propagando, ki naj bi obsegal fotografske snimke srbske tragedije iz leta 1915. Prireditelj albuma se bo poverila najboljšemu vojnemu fotografu g. Marjanoviću.

* **Popis invalidov in sirot.** Mnogi občinski uradi še doslej niso vpisali invalidskega oddelku poverjenstva za socialno skrb v Ljubljani izkazov o popisu vseh invalidov, vdov in sirot glasom naredbe opr. št. III 8987/20 z dne 6. septembra 1920. Rok za vpošiljanje teh izkazov je potekel že 10. oktobra t. l. Z ozirom na to, da je odvisno od socialne statistike, ki jo ima sestaviti poverjenstvo na podlagi teh izkazov, vprašanje ureditve novih doklad k pokojninam naših preskrbljenec, je nujno potrebno, da zadostijo vsi občinski uradi nemudoma svoji dolžnosti. Opozorjamo na to, da nosijo občinski uradi vso odgovornost za morebitne posledice, ki bi nastale vsled brezbriznosti posameznih uradov. Upoštevati morajo, da ne bo mogoče sestaviti socialne statistike in vsled tega tudi ne urediti vprašanje državnih preskrbnin tako dolgo, dokler ne bodo zbrani izkazi iz vseh občin.

* **Premetene tatvine v vlaku Novo mesto-Ljubljana.** Ko so se iz današnjega semnja v Novem mestu vračala z večernim vlakom v Ljubljano razne kramarice, so si jih prečkani uzmoviči izbrali za svoj objekt ter jim na dosedaj nepojmljiv način pobrali ves denar, ki so ga nesle s semnja. Tako so nekaterim ukradele ročne torbice, drugim porezali žepi ki so jih imele prišite na spodnjih krilih, ena kramarica celo trdi, da ji je vzeta torbica, na kateri je

sedela vso vožnjo. Ko so opazile kramarice tatvino, je nastal po vlatu grozen vrišč. Na ljubljanskem koledvoru je policija izvršila nad potniki in kramaricami strogo preiskavo. Aretirana je doslej ena ženska, ki je sumljiva, da je vpletena v premeteno tatvino.

* **Zadružna šola** se odpre zopet v letošnjem zimskem tečaju. Vpisovanje se vrši pri ravnateljstvu državne trgovske šole v Ljubljani, Kongresni trg št. 2, dne 6. decembra od 9 do 12 ure dopoldne. Pogoji za sprejem v Zadružno šolo je dopolnjeno 16. leto in dovršena ljudska šola. K vpisovanju je treba prinesiti krstni list in zadnje šolsko izpovedno ter 20 kron kot vstopnino. Šolnine ni nobene. Pouk se bo vršil na državni realni gimnaziji, Poljanska cesta in se začne v torek dne 7. decembra ob 15. uri. Zadružna šola bo trajala približno do konca meseca aprila 1921.

Razno.

× **Tekma zamorskih lepotic.** Izdajatelj „Afrika and Orient Review“ Duce Mohamed Ali je razpisal nagrado 100 liber za najlepše zamorsko dekle ali ženo. Razpis te nagrade je vzbudil veliko zanimanje med zamorskimi krasoticami Sudana, Južne Amerike in Zapadne Indije. Mohamed Ali hoče na ta način dokazati, da so tudi med zamorskimi ženskimi svetom lepotic, ki popolnoma odgovarjajo zahtevam Evropejcev, kar se tiče ženske krasote. Po poročilih angleških listov se je prijaviло že veliko število zamorskega žensstva, ki tekmuje za to nagrado. Mohamed Ali je prepričan, da se mnogo zamorskih lepotic more postaviti v eno vrsto z evropskimi ženami, kar se tiče plemenitosti potez in ostalih ženskih dražesti.

× **Potovanje okoli sveta v aeroplanu.** Ameriški „Aeroklub“ se pripravlja na izredno športno tekmo v zraku. Prihodnje leto poleteli bodo njegovi aeroplani od New Yorka do New Yorka okoli sveta. Pot je dolga 26.800 kilometrov.

× **Strašna lakota na Kitajskem.** Iz Liangshana na Kitajskem je prispelo poročilo, da je na severnem Kitajskem, zlasti pa v provinci Čeli, zavlada strašna lakota. Skoraj leto dni ni bilo izdatnega dežja. Vsled suše se polja niso mogle obdelovati. To je za narod, ki je navezan na lasten pridelek, popolna katastrofa, zlasti ker ni nikakega dovoza iz inozemstva. Vsled lakote je nastala strahovita draginja in razne epidemije, ki so zahtevale že na milijone človeških žrtv.

× **Ženska mobilizacija v Rusiji.** V sovjetski Rusiji je odredjena ženska mobilizacija. Mobilizirane ženske bodo prale perilo za vojake in to pod kontrolo posebnih organizacij.

× **Češki soc. demokratični kongres.** Dne 27. novembra t. l. je bil odprt tretji kongres češke socialnodemokratske stranke, ki je bil določen prvotno za september, a je bil pozneje odložen. Navzočih je 400 delegatov, ki so se vsi zavezali proti tretji moskovski internacionali. Kongres je odprl predsednik Anton Němec s pozdravom tujih gostov. Predsedniku Masaryku je bil poslan brzojavni pozdrav.

× **Moda in smrt.** Neki francoski zdravnik, profesor na pariški medicinski fakulteti, je izjavil, da je v zadnjem času veliko število žen obbolelo na pljučnici in bronhitis ter da so vsi sanatoriji, kliniki in bolnice prenapolnjeni takih ženskih bolnikov. Na vprašanje, kaj je temu vzrok, da-li morebiti nova epidemija gripe, je odgovoril profesor, da je treba iskati vzroka samo v epidemiji kratkih kril in prozor, svilenih nogavic. Ženska moda je v takem protislovju s higienskimi zahtevami, da ima za neizogibno posledico prehlajenja, ki se konča s težko boleznijo, a pogosto tudi s smrtjo. Kruto pa bi se varal, kdor bi mislil, da bo ta izjava kaj vplivala na žensko nošo, ker vemo, da higiena nikdar ni mogla odpraviti blaznih in nevarnih kapric mode.

× **Avtomobil, ki skače.** Nedavno se je otvorila v Londonu razstava avtomobilov. Posebno zanimanje vzbujajo te razstavi avtomobil, ki skače. Poizkusi s skakajočim avtomobilom so se izvršili v splošno zadovoljnost. Pušček mirno svojo cigareto, naravnal je šofer svoj avtomobil s hitrostjo 35 kilometrov proti neki ograji, visoki pet čevljev, a avtomobil jo je preskočil in hitel onkraj ograje zopet naprej. Občinstvo je posrečeni poizkus pozdravilo z burnim ploskanjem.

× **Hiša s 55 nadstropji.** Gradnja visokih trgovskih hiš se je udomačila zlasti v Ameriki, kjer je lepo število ogromnih poslopij, ki majo po 50 in več nadstropij, tako imenovani skyscraper ali kakor jih Nemci imenujejo Wolkenkratzer. Ti velikani so nastali vsled pomanjkanja prostora, vsled česar morajo hiše rasti v višino, namesto v širino. Takih zgradb je v Ameriki mnogo, a največ v New Yorku. Tam se nahaja tudi trgovska hiša Woolworth s 55 nadstropji, ki je visoka 229 metrov, zavarovalnica Metropolitan s 52 nadstropji, zgradba tvrdke Singer za šivalne stroje z 47 nadstropji in mnoge druge. Gradbeni stroški za take hiše so seveda veliki. Trgovska hiša Woolworth n. pr. je stala 13.5 milijonov dolarjev, torej približno 70 milijonov kron. Danes bi taka zgradba stala seveda milijarde v našem denarju.

× **Šaljapin v Berlinu.** Iz Moskve se poroča, da je po posredovanju boljševiškega poslanika v Berlinu ruski komisar za prosveto, Lunačarski, prejel prošnjo nekega berlinskega koncertnega konzorcija, da dovoli ruskemu koncertnemu pevcu in najglasovitejšemu basistu sveta, Šaljapinu, da priredi v Berlinu nekoliko koncertov. Lunačarski se ni še odločil, mislijo pa, da bo izdal potni list slavnemu basistu.

× **Hišna preiskava pri d' Annunzijevi ženi?** Knežinja di Galese, žena Gabriella d' Annunzia, ima v Rimu luksurično stanovanje. Ker se ona že nekoliko časa nahaja v Parizu, so porabile neznane osebe to priliko ter vdrle v njeno stanovanje ter prevrnile vse, kar so našle. Kakor se je od sorodnikov d' Annunzijeve žene ugotovilo, so ostale vse dragocenosti na svojem mestu in se torej ne gre za kako tatvino. Pač pa so domnevani tatovi odprli vsa d' Annunzijeve pisma, katera je pisal svoji ženi, iz česar se da sklepati, da

najbrže niso vdrli v stanovanje tatovi, ampak je policija izvršila hišno preiskavo.

× **Ruski klasiki.** Knjiga je danes v Rusiji draga stvar. Vsaka knjiga stane več tisoč rubljev. Novih knjig se le malo tiska, ker je le malo papirja in nedostaja tudi drugega tiskovnega materiala. Zato je prišel te dni tehnični upravnik sovjetskega državnega založništva tovariš Grjebin v Berlin, da bodo tam tiskali ruske knjige. To je kulturni napredek boljševizma.

× **Usoda ruskih skladateljev.** Ruska godba je izgubila v vojni in po nji nekaj svojih mnogoobetajočih sil. Lijadov je umrl l. 1915, Scriabine l. 1916 in Tančev l. 1917. Glazunov ki je še vodja konzervatorija v Moskvi, je izdal l. 1918 zadnje delo, od takrat ne dela več.

Preklic.

Podpisani preklicujem žaljive besede, izgovorjene proti g. Francu Pogačniku iz Zaversnika.

Zaversnik-Šmartno, dne 26./11. 1920.

Anton Planinšek.

Naprodaj je pes

volčje pasme, 15 mesecev star, dober čuvaj. Cena po dogovoru. Izve se pri Josipu Rozmanu v Nemškem Rovtu št. 3, Bohinjska Bistrica, Gorenjsko.

Nekaj za Vas!

Racionalno negovanje lepote.

Hočete li obraz in roke racionalno negovati, pege, mozolje odpraviti, grobo, hrpavo kožo mladostno in prožno napraviti, uporabljajte Fellerjevo pravo Elsa-obrazno in kožo obvarujočo pomado i veliki porcelanasti lonček 15.— K. Elsa toaletne umivalne pastile 1 škatlica 10/50 K. Pomada za ustnice 2.— in 4.— K.

Ideal vseh mil

je Fellerjevo Elsa liližno mlečno milo 19.— K. Tekoče liližno mleko 12.— in 15.— K. Najfinjši glicerini 6.— in 30.— K. Vaseline po 3.—, 6.— in 12.— K. Neškodljivi puder za obraz v vrečkah po 5.— K. Barvilo, rdeče, za obraz, 10 pisem 20.— K.

Puder gospe, katera se v to razume,

je pravi dr. Klugerjev Hega-puder, bel, roza, velike elegantne škatle 24.— K.

Kurja očesa

bradavice, trdo kožo, odpravljata brzo in temeljito Fellerjev turistovski obliž „Elsa“ v škatlah po 5.— K in 7/50 K in Fellerjeva turistovska tinktura steklenica 10.— K.

Fini parfemi

francoski, originalne steklenice 40.— K; na tehtnico od 20.— K naprej. Sachet (ovitek dišečega praška za perilo) 8.— K.

Kaj se vsak dan potrebuje?

Angleški obliž 2.— K. Lizoform 30.— K. Popolni irrigator, najboljši, 150.— K. Pravi lizol 30.— K. Kafra 3.— K. Kafre kroglice 5.— K. Arnika 6.— in 30.— K. Po smrekovem gozdu dišeči parfem za sobe 35.— K. Konjak 30.— K. Malinov sok 30.— K. Kina železnato vino 30.— K. Esenca za rum 7.— in 35.— K. Kineški čaj na tehtnico od 3.— K naprej.

Pri vprašanjih

naj se prilože poštne znamke za odgovor.

Prvovrstno naravno negovanje las.

Rast las pospešuje, kožo na glavi krepča, plešo in prerano osivelost preprečuje Fellerjeva prava Tanno-kina-pomada za rast las, i veliki porcelanasti lonček 15.— K. Močno katranovo milo za glavo 14.— K. Ogrska pomada za brke po 6.— in 8.— K. Neškodljiva olja za lase, orehovo olje mala steklenica 6.— K, velika 30.— K. Shampoo za umivanje las 4.— K.

Najmočnejše francosko žganje

najčistija predvojna roba, manjša steklenica 15.— K, velika 35.— K. Elsa Kolonska voda v steklenicah 7.— in 35.— K.

Proti potenju telesa

deluje zanesljivo Fellerjev Elsa sopalni prašek 1 škatlica 10/50 K.

Kaj je „Elsa-Fluid“, to ve vsak!

6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici 42.— K.

Za usta in zobe!

Hega zobni prašek s kisikom, 1 škatlica 20.— K. Dr. Heiderjev zobni prašek 1 škatla 6.— K. Elsa ustna voda 30.— K, zobne krtačice od 20.— K naprej.

Proti mrčesom

kakor muham, bolham, stenicam, škurkom, zanesljivo in temeljito deluje Elsa mrčesni prah, velika škatla 15.— K. Tinktura zoper stenice 30.— K. Naftalin od 2.— K naprej.

Miši in podgane!

Mišji strup 8.— K. Strup zoper podgane 8.— K in 10.— K.

Omot in poština

se računa posebej, toda najceneje. Čim več se naenkrat naroči, tem manj dražje stroški to robo.

I. Naročila se adresirajo na:

EUGEN V. FELLER, lekarna,
Stubica donja, Elsatrg št. 360, Hrvatska.

Glavniška glavica:
K 30.000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezervei okrog
K 10.000.000

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Maribor, Metković, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zadar, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in tiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predjmeti na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borena naročila in jih izvršuje naj kulantneje.

Brzojavni naslov: **Jadranska.**

Telefon št. 257.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Štritarjeva ulica št. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Borici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuj.

Glavniška glavica
in rezerve okrog **K 50.000.000.—**
Telefon št. 251.

Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev
= valut in dovoljuje vsakovrstne kredite. =
Brzojavni naslov: „Banka“.